

«Illuminated by Lighting» - Μια παράσταση του Steven Berkoff

Συνήθως ο Ιούνιος είναι στείρα θεατρική εποχή στην Κύπρο. Οι ντόπιοι θίασοι ή αποσύρονται στα εντός και ετοιμάζουν τις καλοκαιρινές τους επιθέσεις στους ψηλούς (πάνω από τα κεφάλια των Κυπρίων θεατών) επιδαύριους στόχους, ή, έχοντας την καλοκαιρινή τους παραγωγή έτοιμη σχεδόν από το Πάσχα, την περιφέρουν ανά την Κύπρο. Φέτος, όμως, τα πράγματα είναι αλλιώς. Τον φετινό Ιούνιο ζούμε τις «Μέρες του Θεάτρου», που (ευτυχώς!) οργανώνονται από τη Λαϊκή Τράπεζα, το Βρετανικό Συμβούλιο και την Αμφικτιονία Αμαθούντος-Κουρίου. Βλέπουμε πράγματα ποικίλα και ενδιαφέροντα. Ένα από αυτά ήταν η μονο-παράσταση του Steven Berkoff «Illuminated by Lighting».

Ο Berkoff έρχεται στην Κύπρο πο-

λύ καλά συστημένος από το θεατρικό του «Kvetch» που παίχτηκε παλαιότερα στο θέατρο «ΕΝΑ», ένα εξυπνότατο κείμενο και από τους δυναμικούς του κινηματογραφικούς ρόλους, στους οποίους διαφαίνεται η παράξενη υποκριτική ειδίκευση του Berkoff στους ήρωες αρνητικούς.

Μια ολοκλήρωση της ειδικευμένης αυτής τάσης ήταν και η παράσταση που είδαμε, που είχε σαν θέμα τους «villains» τους κακούς, από τα έργα του Σαίξπηρ. Ας επισημάνουμε το πρώτο και αναμφισβήτητο κατόρθωμα του Berkoff: έδρασε καταλυτικά στο συνήθως απελπιστικά συγκρατημένο στις αντιδράσεις του κυπριακό κοινό. Προκάλεσε έντονες συζητήσεις και απόψεις, διαμετρικά αντίθετες μεταξύ τους. Τυγχάνει, όμως, ο διαχωρισμός των εκφραστών

των αντίθετων απόψεων να γίνεται σύμφωνα με το κριτήριο της επαγγελματικής τους σχέσης με το θέατρο. Δηλαδή, ενώ το πλατύ θεατρόφιλο κοινό απόλαυσε την παράσταση, οι (περισσότεροι) επαγγελματίες ηθοποιοί και σκηνοθέτες είχαν κριτική διάθεση. Εντοπίζω την αιτία αυτής της διττής αντίληψης του ίδιου αντικείμενου στο γεγονός ότι οι μη επαγγελματίες θεατές είδαν την παράσταση σαν ενιαίο σκηνικό δρώμενο, όπου ο Ιάγος, ο Μάκβεθ, ο Κοριολάνος, ο Άμλετ, ο Ριχάρδος ο τρίτος, ο Ομπερον έσμιγαν στο χείμαρρο του Μπερκοφικού λόγου με το κείμενο-σχόλιο του ηθοποιού. Αντίθετα οι συνάδελφοι του Berkoff διαμέλισαν την παράσταση σε ξεχωριστούς σαιξπηρικούς ρόλους και τους έκριναν σαν ολοκληρωμένες ερμηνείες, όπως και

το ενδιαμέσο κείμενο, σχόλιο σαν ανεξάρτητη δραματολογική ανάλυση. Πιστεύω ότι το ένστικτο του κοινού θεατή οδηγεί στο σκεπτικό του δημιουργού. «Οι villains» του Berkoff δεν είναι συλλογή αποκομμάτων από υπαρκτές σαιξπηρικές παραγωγές, αλλά ούτε και το κείμενο της σκηνικής «διάλεξης» πρέπει να κριθεί σαν σύστημα ερμηνευτικών θέσεων από ένα οποιοδήποτε ερμηνευτή. Ό,τι παρουσίασε μπροστά μας ο Berkoff είναι ενιαίο αισθητικά σύνολο, έργο ολοκληρωμένο, το οποίο υπογράφει ο ίδιος, και πρόσωπα του οποίου είναι και ο Ριχάρδος και ο Άμλετ αλλά και αυτός ο προκλητικός, θρασύς, χοντροκομμένος, απόλυτος, αυτός ο έβδομος Villain Berkoff, που τον παίζει: ο Steven Berkoff.

Ο ηθοποιός μεταχειρίζεται τα

σαιξπηρικά λόγια σκληρά. Ο πρώτος αντίπαλος του Berkoff είναι η παραδοσιακή αγγλική υποκριτική ευγένεια στη συμπεριφορά προς τον τραγικό σαιξπηρικό λόγο. Και το βασικό του κίνητρο ο εκνευρισμός του από τον υπερβολικό εκλεπτισμό πολλών θεατρικών και επιστημονικών, σαιξπηρικών, αναλυτικών ερμηνειών, εκλεπτισμό που φτάνει στα όρια της αναιμίας. Η «χοντράδα» του Berkoff είναι αντιδραστική, αλλά τα προκλητικά του θεωρήματα υποστηρίζονται από πολύ απτά, χειροπιαστά, υποκριτικά επιχειρήματα, από ένα ογκώδες ταλέντο από πολύ προσωπική μανιέρα, από επιδεικτικό σωματικό παίξιμο. Πιστεύω, πως όσοι είδαν την παράσταση συμφωνούν ότι κέρδισαν μια πολύ ενδιαφέρουσα εμπειρία.

NONA ΜΟΛΕΣΚΗ